

Forprosjekt Modulbygda i Lebesby

Sluttrapport november 2022
Kortversjon

Bakgrunn

I konkurranse med 42 andre kommuner ble Lebesby kommune valgt ut som deltaker i Gnist innovasjonsprogram i 2021. Lebesby kommune har utfordringer som fraflytting, demografiske endringer, kompetansemangel, segregering og miljø og klima. Samtidig må kommunen skape nye arbeidsplasser, og fremme utviklingen av attraktive lokalsamfunn for både innbyggere og besøkende.

Kommunen ønsker å utforske digital stedsattraktivitet. Ambisjonen er å bli Norges første digitale tilflyttingskommune. Lebesby kommune vil finne nye metoder og verktøy for dialog og samhandling med de eksisterende og potensielle innbyggerne.

Konseptet Modulbygda vant innovasjonskonkurransen. Bak konseptet står Plenum Tjenestedesign med samarbeidspartnerne Lab Nord-Norge, Nordic Smart House og designlaben Travers. Vinnerforslaget består av en fysisk og digital møteplass for innovasjon, samarbeid, utdanning og kultur i Lebesby kommune.

Sammen med kommunen, innbyggerne og næringslivet er det laget en rekke brukerhistorier, for eksempel den utflyttede studenten med hjemlengsel, arbeidsinnvandrer som ønsker å bli kjent med de andre innbyggerne i kommunen og bedriftslederen som leter etter kvalifisert arbeidskraft. Disse behovene og ønskene skal knyttes sammen gjennom en digital samhandlingsplattform og en serie med spesialiserte modulhus.

Gnist - innovasjonsprogram for steds- og næringsutvikling i lokalsamfunn

Gnist er DOGA og Nordic Edge sitt innovasjonsprogram for kommuner som vil jobbe på nye måter med steds- og næringsutvikling. Programmet gir kommunene ny kompetanse, metoder og verktøy for å ta tak i sine spesifikke utfordringer, og snu disse til muligheter med konkrete løsninger sammen med innbyggere og næringsliv. Næringslivsaktører innen design, arkitektur og annen relevant kompetanse kobles på for å avdekke muligheter og utvikle nyskapende løsninger på konkrete utfordringer i kommunene, med utgangspunkt i lokale behov, fortrinn og premisser.

Fylkeskommunene er sentrale støttespillere i Gnist, sammen med Distriktsenteret, Husbanken, Nasjonalt program for leverandørutvikling (LUP), KS, Innovasjon Norge og Riksantikvaren.

Modulbygda

Konseptet

Modulbygda er en fysisk og digital møteplass for innovasjon, samarbeid, utdanning og kultur i Lebesby kommune.

Målet med Modulbygda er å bringe muligheter og folk til kommunen. Gjennom å skape innbydende, fleksible, natur, miljø- og kostnadsvennlige møteplasser kan kommunen tilby flere valgmuligheter til sine innbyggere, næringslivet og besøkende.

Den fysiske møteplassen består av moderne og miljøvennlige modulhus som kan benyttes til ulike formål: Prøvebo, undervisning, kontor og arrangement. Husene er fleksible og kan enkelt kobles sammen i høyden og bredden. Modulene monteres på rammer og tilkobles en felles infrastruktur. De gir minimale inngrep i naturen og omgivelsene. Noen av modulene er også mobile og kan flyttes rundt omkring i kommunen og tilpasses ulike behov. Husene kommer ferdig produsert rett fra fabrikk. Lokale leverandører og arbeidskraft benyttes når modulene skal plasseres på fjellet, i skogen eller ved sjøen og i drift- og vedlikeholdsfasen.

Den digitale møteplassen har som mål å knytte mennesker sammen på tvers av kommunen, det ganske land og verden. Den skal engasjere, inspirere til dialog, samhandling og gi følelse av samhold og eierskap. Både kommunen, innbyggerne, næringslivet og andre aktører kan være brukere av den digitale møteplassen.

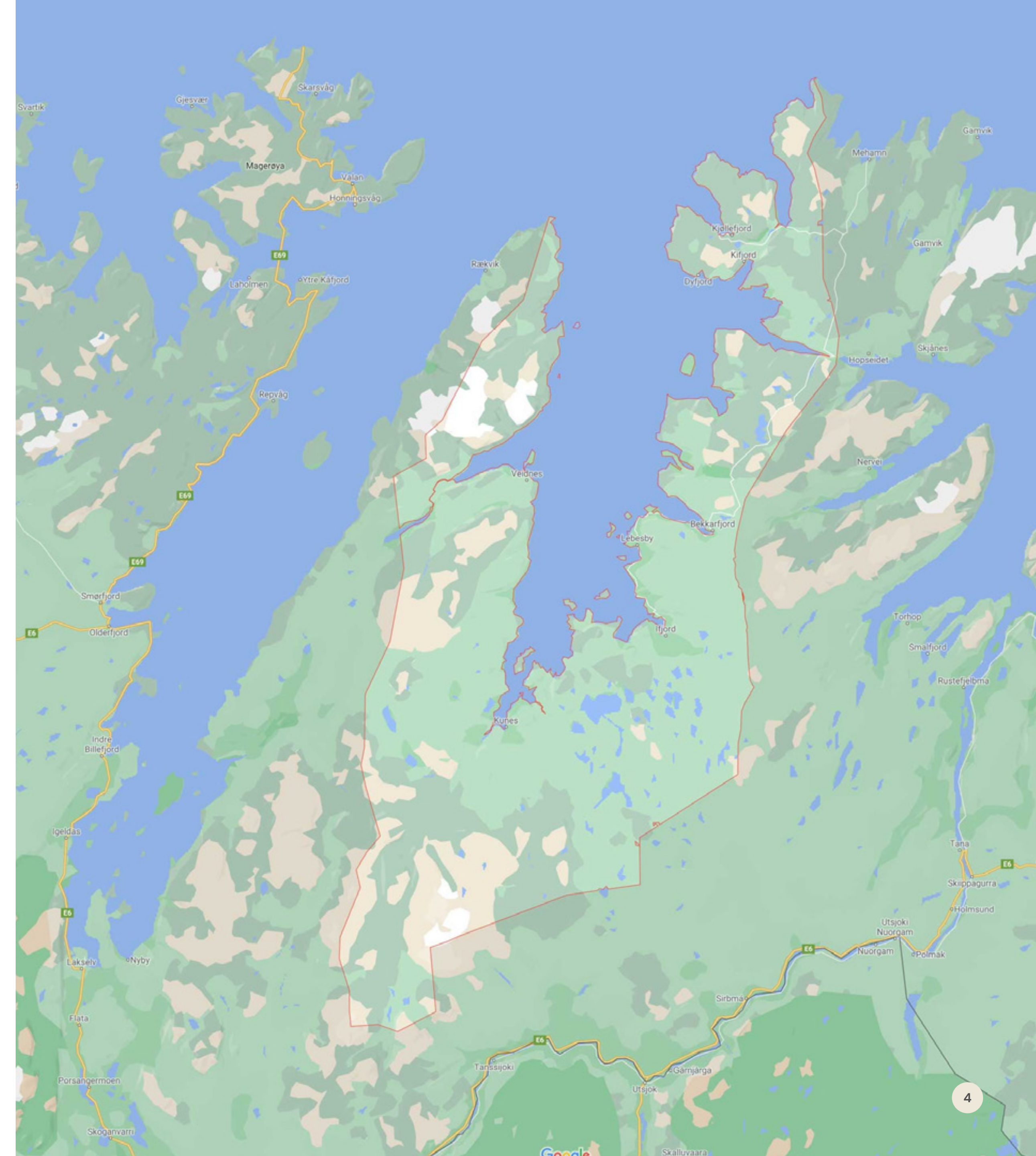
Forprosjekt

Som et resultat av deltakelse i Gnist innovasjonsprogram, har Lebesby kommune fått en spennende konseptskisse som må utforskes nærmere. Konseptet er svært ambisiøst og det er avgjørende for prosjektet at det brukes ressurser på å avklare om dette er realiserbart, samt se konseptet i sammenheng med andre store arbeidsoppgaver og veivalg for Lebesby kommune.

Formålet med dette forprosjektet har vært å identifisere og beskrive en hensiktsmessig måte å realisere konseptet Modulbygda. Både kommuneorganisasjonen, innbyggerne og næringslivet har vært involvert for å forstå behov og prioriteringer.

Resultatet har blitt en prosjektportefølje som Lebesby kommune kan jobbe videre med.

Forprosjektet er samfinansiert av Lebesby kommune og Troms og Finnmark fylkeskommune. Plenum Tjenestedesign har vært prosjekt- og prosessleder for forprosjektet.

Faser og aktiviteter

OPPSTART

7. februar 2022

Digitalt arbeidsmøte med kommuneorganisasjonen

INNSIKT

7. mars 2022

Fysisk arbeidsmøte med innbyggerne og næringslivet i Kjøllefjord

8. mars 2022

Fysisk arbeidsmøte med kommuneorganisasjonen

8. mars 2022

Fysisk arbeidsmøte med innbyggerne og næringslivet i bygda Lebesby

Fortløpende

Intervju

Skrivebordsundersøkelse

Analyse og visualisering av innsikt

IDÉ, KONSEPT OG TESTING

18. mai 2022

Fysisk arbeidsmøte med innbyggerne og næringslivet i Kjøllefjord

19. mai 2022

Fysisk arbeidsmøte med ungdommer på Kjøllefjord barn- og ungdomsskole

19. mai 2022

Fysisk arbeidsmøte med innbyggerne og næringslivet i bygda Lebesby

Fortløpende

Testing

Skissering av idéer med tjenestereiser

OVERLEVERING OG POLITISK BEHANDLING

Høst 2022

Evaluering av prosess og rapport

Resultat

Kartlegging og rangering av kommunens utfordringer og hvordan konseptet Modulbygda kan løse de. Få oversikt over viktige aktører som bør involveres i prosjektet. Prioritere mål og utfordringer.

Resultat

Kartlegging av brukernes behov og dagens situasjon gjennom intervju og arbeidsmøter. Læring gjennom lignenede prosjekt.

Resultat

Idéutvikling som svarer til innsamlet innsikt gjennom kreative arbeidsmøter. Testing av antakelser og hypoteser og forankring av konseptet blant brukerne.

Resultat

Rapport som oppsummerer innsamlet data og ideer og forslag til videre arbeid for Lebesby kommune.

Oppsummering forprosjekt

Målet med dette forprosjektet har vært:

1. Å sikre at endelig konsept svarer på de reelle problemstillingene som kommunen står overfor
2. Undersøke hva som må til for å realisere konseptet Modulbygda?
3. Finne ut i hvilket omfang konseptet Modulbygda eventuelt skal følges opp?

Basert på tilbakemeldingene fra de involverte deltakerne i forprosjektet er det tydelig at Modulbygda kan løse flere av brukernes utfordringer. Løsningen kan tilby mye for å forbedre bo- og bilyst. For eksempel flere boliger, fritids- og kulturtilbud, kompetanseheving, arbeidsmuligheter og bedre samhandling mellom innbyggerne, næringslivet og kommunen. Alle som har deltatt på arbeidsmøtene har vært veldig engasjerte og positive, men det er fortsatt utfordring å nå ut og involvere et mangfold av brukerne. Kommunikasjon, arbeidsmetode, aktiviteter og verktøy må være varierte og tilpasset de ulike målgruppene for å optimalisere innbyggerinvolveringen.

For å realisere Modulbygda må det settes i gang en rekke prioriterte prosjekt. På de neste sidene anbefales prosjekt Lebesby kommune bør arbeide videre med.

Anbefalinger fra andre kommuner med samme type utfordringer er at kommunen bør ha minimum én dedikert prosjektleder som kan sikre framgang i arbeidet.

Eksempel på prosjektportefølje

Iverksette nye prosjekt med utgangspunkt i lokale behov, fortrinn og premisser

Digital del - App

Pilot: Digital plattform

Testprosjekt
Ta i bruk eksisterende digitale plattformer som f.eks. Facebook for å teste bruk av konseptet i en gitt periode

Prototype: Digital plattform

Utvikle en interaktiv prototype basert på nåværende innsikt for å teste og vekke interesse hos innbyggerne og næringslivet

Effektmål:

- Økt synlighet og kjennskap til prosjektet i kommuneorganisasjonen, innbyggere, utflyttere, næringslivet, frivillige organisasjoner med flere
- Økt bolyst og stolthet til Lebesby kommune og regionen
- Enklere å rekruttere arbeidskraft
- Bedre samhandling og samskaping
- Flere som vil investere i prosjekter

Fysisk del - Modulhus / eksisterende bygg

Ny skole i Lebesby

Kan nytt skolebygg bli en del av Modulbygda?

Ny ungdomsklubb

Kan ny ungdomsklubb i Kjøllefjord bli del av Modulbygda?

Nye boliger i Lebesby

Planlegge vekst i kommunens areal for å bygge nye boliger i moduler

Utleie i Lebesby kommune

Bygge leiligheter i eksisterende bygg som del av Modulbygda

Påbygg

Kan modulhus brukes for å bygge ut eksisterende hus eller sette et modulhus i hagen?

Pusse opp eksisterende bygg i Lebesby kommune

Kan eksisterende bygg bli en del av de fysiske arenaene?

Fysisk test: Moduluka i Kjøllefjord

En uke med arrangementer i en fiktiv modulbygd - Prosjekter skapes i sammenheng med ressurspersoner i Kjøllefjord

Bruksområder

Kan Modulbygda bidra til flere og bedre kulturelle tilbud, nye forretningsvirksomheter, samt faglige og sosiale sammenkomster?

Effektmål:

- På sikt øke attraktiviteten til Lebesby, regionen og distrikts-Norge
- Økt bolyst og stolthet til Lebesby kommune og regionen
- Flere tilflyttere og innbyggere
- Enklere å rekruttere arbeidskraft
- Flere arbeidsplasser
- Flere besøkende
- Flere bedriftsetableringer og nye næringer
- Mer innovasjon og nyskaping
- Flere som vil investere i prosjekter

Kompetanse

Faglige møteplasser

Tilrettelegge for arenaer for studier, både skoleundervisning og generelle kurs og konferanser for ungdom, voksne, eldre og næringslivet

Sosiale møteplasser

Tilrettelegge for sosiale arenaer for ungdom, voksne og eldre

Effektmål:

- Mer innovasjon og nyskaping
- Bedre samhandling og samskaping
- Økt bolyst og stolthet til Lebesby kommune og regionen

Kultur

Finn ut hva innovasjon betyr for Lebesby kommune?

Ta i bruk nye metoder og verktøy som gjør det mulig å skape noe nytt sammen

Kultur for samarbeid og samskaping

Engasjere kommuneorganisasjonen, innbyggerne og næringslivet og tilrettelegge for samarbeid og samskaping gjennom de fysiske og digital delene

Effektmål:

- Mer innovasjon og nyskaping
- Bedre samhandling og samskaping

Markedsføring

Markedsføring Modulbygda

Annonsen og videokampanje i sosiale medier som kobles mot en landingsside

Rekrutteringsstrategi

Egen målrettet kampanje for rekruttering av nye innbyggere

Merkevarestrategi Lebesby kommune

Lage en merkevare som skal brukes for å promotere Lebesby kommune

Landingsside Modulbygda

En egen nettside som presenterer konseptet Modulbygda og andre relevante prosjekt

Effektmål:

- På sikt øke attraktiviteten til Lebesby, regionen og distrikts-Norge
- Økt bolyst og stolthet til Lebesby kommune og regionen
- Flere tilflyttere og innbyggere
- Enklere å rekruttere arbeidskraft
- Flere arbeidsplasser
- Flere besøkende
- Flere bedriftsetableringer og nye næringer

Vertskap

Integrerings- og inkluderingsstrategi

Integrere arbeidsinnvandrere og nye beboere i samfunnet

Velkomststrategi for nye innbyggere og besøkende

En handlingsplan for Lebesby kommune og innbyggere på hvordan nye innbyggere og besøkende skal bli tatt i mot

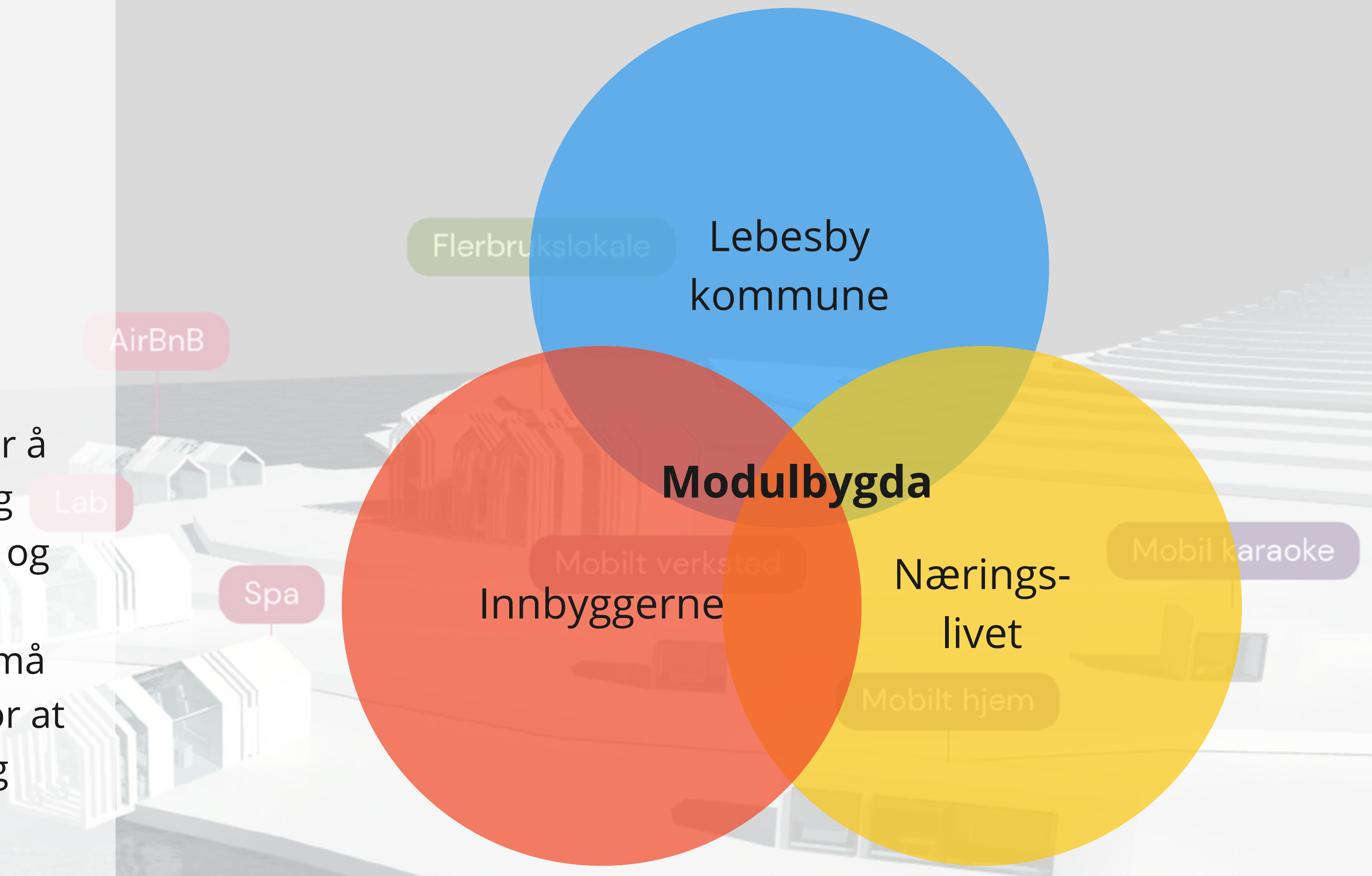
Effektmål:

- Flere tilflyttere og innbyggere
- Enklere å rekruttere arbeidskraft
- Flere arbeidsplasser
- Flere bedriftsetableringer og nye næringer

Hvem er ansvarlig for å iverksette prosjektporteføljen?

Å realisere prosjektporteføljen krever samarbeid mellom Lebesby kommune, innbyggerne og næringslivet. Det må settes felles langsiktige og kortisiktige mål. Nye arbeidsmåter bør innføres for å gjøre kommunen mer attraktiv for eksisterende og nye potensielle innbyggere og skape bo- og bilyst og

Stedet skapes av de som bruker det. Kommunen må derfor sammen med andre aktører tilrettelegge for at alle får mulighet til å oppfylle sine ideer, ønsker og behov.

FRAMTIDIGE LEBESBY

Ønsket situasjon

Før ankomst

Ansvarlig: Kommunen og næringslivet

Markedsføring

Lebesby kommune er synlig på relevante medieplattformer som f.eks. Facebook LinkedIn og TikTok for å nå ønskede målgrupper

Bolig

Det er enkelt å få oversikt over ulike typer boliger og kjøpsmodeller i kommunen

Jobb

Ledige jobber, lærlingeplasser og kontorplasser promoteres

Næring og næringsareal

Oversikt over ledige næringsareal og eksisterende bedrifter

Utdanning

Oversikt over utdanningsmuligheter og kompetansemiljø

Praktisk info

Oversikt over service- og kulturtilbud, nøkkelpersoner, møtearenaer, aktiviteter o.l.

Ankomsten

Ansvarlig: Kommunen, næringslivet, frivillige organisasjoner og innbyggere

Velkomstprogram

Velkomstprogram som sikrer en god mottakelse av nye besøkende og innbyggere.

Tilrettelegge for en enkel og behagelig oppstart med få kontaktpunkter for å komme raskt i gang i den nye hverdagen.

Eks.

Innbyggere som ønsker nye naboer velkommen og arbeidsplasser som har fokus på å integrere og inkludere nye arbeidere i samfunnet

Under oppholdet

Ansvarlig: Kommunen, næringslivet, frivillige organisasjoner og innbyggere

Møteplasser

Etablere flere møteplasser basert på behov og målsetting

Kultur- og fritidstilbud

Etablere flere idretts- og kulturtilbud basert på behov og målsetting

Steds- og næringsutvikling

Innføre nye metoder og verktøy for å jobbe med steds- og næringsutvikling

Kommunikasjons- og informasjonsplattform

Gjøre det enkelt for innbyggere å finne ressurspersoner, aktivitetstilbud og relevant informasjon

Utdanning

Tilrettelegge for alternative utdanningsmuligheter med mål om å redusere fraflytting

Etter oppholdet

Ansvarlig: Kommunen, næringslivet, frivillige organisasjoner og innbyggere

Beholde kontakt med utflyttere

Oppfordre utflyttere til å fortsette være en del av lokalsamfunnet med å bidra som ressurspersoner

Evaluer og lære

Forbedre opplevelsen av Lebesby kommune som følge av tilbakemelding fra brukere og se på oppholdet som et helhetlig tilbud

Anbefalte prioriteringer

Det anbefales å starte å jobbe med følgende prosjekt:

1 - Få på plass en dedikert prosjektleder som bidrar til at prosjektene blir iverksatt

2 - Ta i bruk nye organiserings-, samarbeids- og finansieringsmodeller

3 - Benytte designdrevet innovasjon og innbyggerinvolvering som verktøy for å styrke kommunens arbeid med smart og bærekraftig steds- og næringsutvikling

4 - Sette opp ett eller flere modulhus for å teste konseptet

Modulhusene skal være et trekkplaster for nye besøkende og innbyggere samtidig som de skal være et viktig element i markedsføring av kommunen. Det bør i samarbeid med leverandøren av modulhus lages en prototype som plasseres på en strategisk plass for å teste bruk og popularitet. Før det lages en prototype er det imidlertid viktig at målgruppen for modulhus defineres. Skal det for eksempel være en møteplass for ungdom, nytt servicetilbud eller overnattingstilbud for besøkende?

5 - Utvikle Lebesby sin merkevare til bruk i markedsføring og posisjonering

En tydelig merkevare er grunnlaget for all markedsføring og rekruttering for Lebesby kommune, samtidig som den vil hjelpe med å definere hvilken retning kommunen skal ta. Merkevaren skal vise hva kommunen står for og hvilken styrker den kan spille på.

6 - Velge eksisterende teknologi for å teste behovene rundt digital møteplass

I løpet av forprosjektet har behovene for en digital møteplass blitt mer tydelig, men mye er fortsatt antakelser og ønsker. Før en utviklingsprosess igangsettes kan kommunen prøve ut eksisterende løsninger for å teste ut bruken, omfanget og få bekreftet eller avkreftet antakelsene. Målet bør være å få konkret data på funksjonalitetsbehov, bruksområder og brukshyppighet.